

degrees and titles. Decree of the RKh USSR on Jan. 13, 1934. Collection of laws of the USSR]. (1934). №3. S. 30. [in Russian]

5. Pro vcheni stupeni i zvannya. Postanova RNK SRSR vid 20 bereznya 1937 r [On academic degrees and titles. Decree of the RKh USSR on Mar. 20, 1937]. (1937). «Yzvestyya». № 69. 21 bereznya. [in Russian]

6. Pro vcheni stupeni i zvannya Postanova RNK SRSR vid 26 kvitnya 1938 r. Sobraniye postanovleniy i rasporyazheniy pravitelstva SSSR [On academic degrees and titles. Decree of the RKh USSR on Apr. 26, 1938. Collection of decrees and resolutions of the USSR government]. (1938). № 21. S.134. [in Russian]

7. Pro deyaki zminy v skladi ustroyu derzhavnykh uchbovykh i vyshchykh uchbovykh zakladiv USRR. Dekret RNK USRR [On some changes in the structure of state educational and higher educational institutions in UkrSSR. Decree RNK UkrSSR]. (1919) Yzvestyya VUTsYK. № 45. [in Ukrainian]

8. Pro navchalni prohramy ta rezhym u vyshchii shkoli i tekhnikumakh. Z Postanovy TsVK SRSR vid 19 veresnya 1932 r [On academic programs and regime in higher school and vocational schools. From the resolution of Central Executive Committee USSR]. (1932). Visti VUTsVK. № 215. [in Ukrainian]

9. Pro polipshennya pidhotovky novykh spetsialistiv. Rezolyutsiya Plenumu TsK VKP(b) vid 21 lyunya 1928 r. Kulturne budivnytstvo v Ukrayinskiy RSR. Zbirnyk dokumentiv: u 2 t [On the improvement in the new specialist training. VKP(b) Central Committee plenum resolution from Jul. 21, 1928. Cultural construction in UkrSSR. Collection of documents: in 2 vol.]. (1959). T.1. S. 394–400. [in Ukrainian]

10. Pro robotu vyshchykh uchbovykh zakladiv i pro kerivnytstvo vyshchoy shkoly. Postanova RNK SRSR i TsK VKP(B) vid 23 chervnya 1936 r [On the work of higher educational institutions and the higher school management. Decree RNK USSR and Central Committee VKP(B) from Jun. 23, 1936]. (1936). Visti TsVK USRR. 3145. [in Ukrainian]

11. Pro stypendiyu dlya aspirantiv Postanova VUTsVK vid 11 lyunya 1923 r. Zbirnyk zakoniv ta rozporядzhen robitnycho-selyanskoho uryadu Ukrayiny, 1923 [On postgraduate students' scholarship. Resolution of VUTsVK from Jul. 11, 1923. Collection of laws and resolutions of the workers' and peasants' government of Ukraine]. № 26. St. 393. [in Ukrainian]

12. Radul, O. S. (2011). Istoriya vyshchoy shkoly Yevropy (V st. – seredyna 20 st.) [History of higher school in

Europe (5th – mid20th centuries)]. Kirovohrad: Imeks-LTD. 536 s. [in Ukrainian]

13. Reheyo, I. (2014). Pidhotovka fakhivtsiv vyshchoy kvalifikatsiyi v Ukraini v 1930–1939 rr [Higher qualification specialist training in Ukraine in 1930-1939] Naukovy visnyk Melitopolskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. № 1 (12). S.81–90. [in Ukrainian]

14. Statut akademiї nauk Ukrayinskoyi Sotsialistychnoy Radyanskoyi Respubliki. Zbirnyk zakoniv Ukrayiny [UkrSSR Academy of Sciences Statute. Collection of laws of Ukraine]. (1936). №14. St. 63. [in Ukrainian]

15. Kharkovskiy universitet imeni A. M. Horkoho za 150 let [A. M. Horkiy Kharkiv University in 150 years] (1965). Kharkov. [in Russian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

РАДУЛ Ольга – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету.

Наукові інтереси: історія педагогіки, історія вищої школи, порівняльна педагогіка.

РАДУЛ Валерій – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки вищої школи та соціально-гуманітарних дисциплін Української державної лотної академії.

Наукові інтереси: педагогіка вищої школи, історія педагогіки, соціальна педагогіка.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

RADUL Olga – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor Preschool and Primary School Education Department Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: history of pedagogics, history of higher school, comparative pedagogics.

RADUL Valeriy – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of the Higher School and Social and Humanitarian Disciplines, Ukrainian State Flight Academy.

Scientific interests: higher educational establishments pedagogy, history of pedagogics, social pedagogics.

Стаття надійшла до редакції 01.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 14.03.2026 р.

УДК 378.004

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-64-73

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

РОМАНЕНКО Тетяна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій

Черкаського національного університету

імені Богдана Хмельницького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9790-2718>

e-mail: tan.romanenko25@gmail.com

РУСІНА Наталія –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та технології програмування

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5595-9548>

e-mail: rusina@knu.ua

КУЛИК Людмила –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізики

Черкаського національного університету

імені Богдана Хмельницького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8636-358X>

e-mail: kulyk1211@gmail.com

КЕЙС-МЕТОД ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАГІСТРАНТІВ У ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У статті розглянуто ролі міждисциплінарної інтеграції знань у процесі розв'язання кейсових завдань, що поєднують елементи інформатики, математики, фізики, педагогіки та інших дисциплін.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та аналізі можливостей використання кейс-методу як ефективного педагогічного інструменту формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у цифровому освітньому середовищі, а також у визначенні їх ролі в контексті інтеграції знань із різних дисциплін, підвищенні практичної спрямованості освітнього процесу.

З метою визначення специфіки впровадження компетентнісного підходу в освітньому процесі було проведено порівняльний аналіз традиційних і активних методів навчання.

Описано фрагмент прикладу реалізації кейс-гри «Аналіз цифрового сліду здобувачів освіти», спрямованої на розвиток аналітичних, комунікативних і управлінських навичок магістрантів.

У дослідженні було опитано здобувачів вищої освіти щодо використання кейс-методу у навчальному процесі та їх ставлення до цієї педагогічної технології. Результати проведеного опитування засвідчили, що застосування кейс-методу позитивно впливає на формування професійних компетентностей здобувачів освіти, а також сприяє розвитку аналітичного мислення, комунікативних умінь і навичок ефективної командної взаємодії. Встановлено, що участь у кейс-грі, попри наявність певних труднощів у процесі її виконання, є дієвим засобом формування як професійних, так і міждисциплінарних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Проведено аналіз можливостей інтеграції кейс-методу в умовах цифрового освітнього середовища, що надав можливість визначити навчальні дисципліни, у межах яких доцільним є поєднання змісту навчання та використання кейсових технологій.

Таким чином, кейс-метод є ефективним педагогічним інструментом формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у цифровому освітньому середовищі, оскільки він забезпечує інтеграцію знань із різних галузей, сприяє розвитку професійного мислення, умінню здійснювати аналіз даних та формулювати обґрунтовані висновки.

Ключові слова: кейс-метод, міждисциплінарна компетентність, цифрове освітнє середовище, здобувачі вищої освіти.

ROMANENKO Tetiana –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Automation and Computer-Integrated Technologies Bohdan Khmelnytskyi National University of Cherkasy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9790-2718>
e-mail: tan.romanenko25@gmail.com

RUSINA Natalia –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Programming Theory and Technologies Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5595-9548>
e-mail: rusina@knu.ua

KULYK Liudmyla –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associated Professor of the Department of Physics Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8636-358X>
e-mail: kulyk1211@gmail.com

THE CASE METHOD AS A TOOL FOR DEVELOPING INTERDISCIPLINARY COMPETENCIES OF MASTER'S STUDENTS IN A DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The article examines the role of interdisciplinary integration of knowledge in the process of solving case-based tasks that combine elements of computer science, mathematics, physics, pedagogy, and other disciplines.

The purpose of the article is to provide a theoretical justification and analysis of the use of the case method as an effective pedagogical tool for the development of interdisciplinary competencies of master's students in a digital learning environment, as well as to determine its role in integrating knowledge from different disciplines and enhancing the practical orientation of the educational process.

In order to determine the specifics of implementing the competency-based approach in the educational process, a comparative analysis of traditional and active teaching methods was conducted.

A fragment of the implementation of the case-based game "Analysis of the Digital Footprint of Students" aimed at developing analytical, communicative, and managerial skills of master's students is described.

Within the study, higher education students were surveyed regarding the use of the case method in the educational process and their attitudes toward this teaching method. The results of the survey showed that the application of the case method has a positive impact on the development of students' professional competencies and also contributes to the development of analytical thinking, communication skills, and effective teamwork abilities. The findings indicate that participation in a case-based game, despite certain difficulties encountered during its implementation, is an effective means of developing both professional and interdisciplinary competencies among higher education students.

An analysis of the feasibility of integrating the case method in a digital educational environment was conducted, enabling identification of academic disciplines in which it is appropriate to combine instructional content with case-based technologies.

Thus, the case method is an effective pedagogical tool for developing master's students' interdisciplinary competencies in a digital educational environment, as it integrates knowledge from various fields, promotes professional thinking, and fosters the ability to analyze data and draw well-grounded conclusions.

Key words: case method, interdisciplinary competence, digital educational environment, higher education students.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Для реформування вищої освіти особливої потреби набуває компетентнісний підхід, завдяки якому у здобувачів освіти формуються не лише фахові знання, а й здатність інтегрувати ці знання з різних дисциплін, розвивається критичне мислення

та вміння творчого, командного розв'язання професійних і дослідницьких задач.

Особливої уваги набуває процес підготовки майбутніх фахівців до діяльності в умовах цифрового освітнього середовища, що характеризується широким використанням дистанційних, інтерактивних і змішаних форм навчання, цифрових платформ,

аналітики навчальних даних та інтелектуальних систем.

Однак, у сучасній підготовці магістрантів існують суперечності між:

- потребою формування ключових компетентностей і переважним використанням традиційних методів навчання;
- необхідністю інтеграції цифрових технологій у професійній підготовці та недостатнім рівнем методичного забезпечення навчального процесу;
- запитом розвитку критичного, системного та проєктного мислення й недостатнім використанням активних методів навчання;
- можливостями сучасного цифрового освітнього середовища та недостатньою готовністю викладачів до їх ефективного використання.

Кейс-метод як активний метод навчання, що спричинив науково-практичний інтерес, який надає можливість моделювати реальні професійні ситуації, інтегрувати знання з різних дисциплін, формувати навички аналітичного та критичного мислення, комунікації, прийняття рішень, командної роботи. Можливості кейс-методу у цифровому освітньому середовищі значно розширюються з використанням цифрових платформ, мультимедійних ресурсів, онлайн-комунікації та інструментів спільної роботи.

Проте для формування міждисциплінарної компетентності магістрантів у цифровому освітньому середовищі питання методичного забезпечення використання кейс-методу залишається недостатньо дослідженим. Слід приділити увагу педагогічним умовам ефективного застосування кейс-методу, особливостям його інтеграції з цифровими технологіями, критеріям оцінювання сформованості компетентностей, можливостям використання цифрових інструментів для підтримки кейс-навчання.

Таким чином, актуальність дослідження полягає в необхідності наукового обґрунтування та розроблення методичних засад використання кейс-методу як ефективного інструменту формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у цифровому освітньому середовищі для зростання якості професійної підготовки майбутніх фахівців та їх конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній вищій освіті активно досліджується проблематика компетентнісного підходу, а саме, впровадження кейс-методу як одного з активних методів навчання в умовах цифрового освітнього середовища. Особливої уваги потребує питання ролі кейс-методу у процесі формування компетентностей здобувачів вищої освіти, зокрема магістрантів.

Цифрова трансформація вищої освіти зумовлює потребу в реорганізації методик навчання дисциплін, спрямованих на розвиток аналітичного й критичного мислення, здатності до міждисциплінарної взаємодії та вміння вирішувати комплексні професійні завдання.

Зокрема, Усатова І., Король Т., Ведмедюк А. наголошують на потребі використання міждисциплінарного підходу у професійній підготовці майбутніх фахівців [8; 10]. Вища освіта зазнала суттєвих змін під впливом цифрової епохи, що спричинило переосмислення ролей і функцій викладачів у освітній сфері [2]. У працях Н. Єфремової вказується на те, що «немає чіткого розмежування між когнітивними результатами (знаннями, вміннями та навичками) та результатами компетентності», та наголошує на важливості створення методології компетентнісного

навчання з урахуванням цифрових можливостей. Науковці Постова С., Опанасюк Н., Опанасюк А. у своїх працях зазначають, що використання кейс-методу особливо ефективно під час поєданого вивчення таких дисциплін, як математика й інформатика [7]. Одерій Д., Сергієнко О. вказують на доцільність підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності засобами цифровізації [5].

Також, освітня діяльність у закладах вищої освіти не може обмежуватися лише передачею теоретичної інформації, яку здобувачі вищої освіти механічно фіксують або відтворюють. Сучасний навчальний процес має бути спрямований на розвиток критичного й творчого мислення, залучення здобувачів освіти до активної участі в обговореннях та формування стійкої мотивації до пізнавальної діяльності. У зв'язку з цим зростає потреба у використанні інноваційних педагогічних підходів і технологій навчання, серед яких важливе місце посідає кейс-метод як ефективний інструмент практико-орієнтованого навчання [7].

Проаналізовані наукові праці свідчать, що питання системного впровадження кейс-методу у практико-орієнтовану підготовку магістрантів залишається недостатньо дослідженим. Зокрема, потребують подальшого уточнення педагогічні умови формування міждисциплінарної компетентності здобувачів у цифровому освітньому середовищі. У науковій літературі підкреслюється потенціал кейс-методу як інструменту активного навчання, що сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних умінь та навичок прийняття рішень.

Водночас проблема формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у контексті цифрової освіти та використання освітньої аналітики залишається недостатньо опрацьованою. Тобто, актуальним залишається проблема інтеграції знань із різних дисциплін та формування цілісного міждисциплінарного мислення майбутніх фахівців.

Таким чином, актуалізується необхідність подальшого теоретичного обґрунтування та практичної апробації педагогічних технологій кейс-методу як інструменту формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у розрізі компетентнісного підходу.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та аналізі можливостей використання кейс-методу як ефективного педагогічного інструменту формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у цифровому освітньому середовищі, а також у визначенні їх ролі в контексті інтеграції знань із різних дисциплін, підвищенні практичної спрямованості освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У системі вищої освіти формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів зумовлює необхідність пошуку викладачами та науковцями сучасних підходів до організації освітнього процесу, а також розроблення та впровадження інноваційних методів та технологій навчання [6].

Міждисциплінарна компетентність – це інтегративна здатність особистості до комплексного застосування системи знань, умінь і практичних навичок, сформованих у межах різних галузей науки для розв'язання складних багатокомпонентних завдань професійної діяльності [4]. Її формування ґрунтується на процесах інтеграції наукових підходів, що сприяє подоланню фрагментарності знань і мінімізації суперечностей між окремими науковими

дисциплінами. Такий підхід забезпечує цілісне поєднання теоретичних положень і практичного досвіду, водночас акцентуючи значущість дослідницької діяльності як важливого чинника розвитку ключових компетентностей.

Широкого використання активних технологій навчання у Великобританії, США, Німеччині, Данії та інших країнах набули на початку 19 століття. Одним з них є кейс-метод (Case study) або метод аналізу ситуацій. У світовій освітній практиці застосування кейс-методу є важливим ефективним інструментом вирішення актуальних проблем навчання. В Україні цей метод почав поширюватися лише у другій половині 1990-х років, зокрема як ефективний засіб інтенсифікації пізнавальної діяльності під час вивчення природничих дисциплін.

Кейс-метод розглядається як сучасна педагогічна технологія навчання, що передбачає використання описів реальних або максимально наближених до практики економічних, соціальних чи управлінських ситуацій [1; 3]. У процесі роботи з кейсами здобувачі вищої освіти здійснюють комплексний аналіз поданої ситуації, виокремлюють ключові проблеми, пропонують варіанти їх вирішення та обґрунтовують свої висновки. Такий формат навчання відтворює реальні умови професійної діяльності та сприяє формуванню у здобувачів навичок аналітичного мислення, критичного оцінювання даних і прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Кейс-метод ґрунтується на використанні реальних або змодельованих проблемних ситуацій, які пропонуються здобувачам для детального опрацювання. У процесі роботи з такими ситуаціями

здобувачі освіти здійснюють їх аналіз, обговорюють можливі підходи до розв'язання та формують обґрунтовані рішення в межах певної теми навчальної дисципліни. Застосування цього методу забезпечує комплексне поєднання освітньої, аналітичної та виховної складових навчального процесу, що підвищує його ефективність і сприяє реалізації актуальних цілей сучасної освіти.

Однією з характерних рис кейс-методу є його міждисциплінарна спрямованість, оскільки розв'язання кейсових завдань потребує інтеграції знань із різних навчальних дисциплін у магістрантів, зокрема технічних, педагогічних, економічних та інших напрямків. Це сприяє формуванню системного, аналітичного та критичного мислення, розвитку навичок аргументованого обґрунтування власної позиції, ефективної командної взаємодії та пошуку оригінальних і нестандартних рішень.

У процесі використання кейс-методу здійснюється поєднання навчальної, дослідницької та комунікативної діяльності. Викладач виступає модератором освітнього процесу, організовуючи пізнавальну активність магістрантів і спрямовуючи їх на самостійний пошук та аналіз даних, критичне осмислення фактів, обґрунтування прийнятих рішень і їх публічну презентацію. Такий підхід сприяє розвитку у здобувачів вищої освіти міждисциплінарної компетентності.

Кейс-метод має вагомe значення у процесі формування професійних компетентностей майбутніх фахівців, насамперед тих, що забезпечують здатність ефективно вирішувати практико-орієнтовані завдання. Його застосування сприяє розвитку низки важливих умінь і навичок (рис. 1) [9]:

Рис. 1. Формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у процесі застосування кейс-методу

Для окреслення особливостей реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі нами було здійснено порівняльний аналіз традиційних та

активних методів навчання. Такий аналіз надає можливість виявити відмінності у підходах до організації навчальної діяльності здобувачів (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльний аналіз традиційних та активних методів навчання в межах компетентнісного підходу

Рівень аналізу	Критерій	Традиційні методи навчання	Активні методи навчання (кейс-метод, проєктне навчання, дискусії тощо)
Когнітивний	Характер знань	Знання подаються у структурованій теоретичній формі в межах окремих дисциплін	Знання формуються у процесі аналізу проблемних ситуацій, інтегруються з різних дисциплін та застосовуються у практичному контексті
	Тип мислення	Репродуктивний тип мислення, що орієнтований на запам'ятовування та відтворення теоретичного матеріалу	Аналітичний і критичний тип мислення, що передбачає аналіз ситуацій, формування аргументованих висновків

	Робота з даними	Використання переважно навчальних текстів і пояснень викладача; мала кількість використання практичних даних	Робота з різними джерелами інформації, аналіз даних, інтерпретація результатів та формування власних висновків
Діяльнісний	Роль здобувача	Здобувач виступає переважно як слухач або виконавець стандартних завдань	Здобувач є активним учасником навчального процесу, бере участь у вирішенні поставленої проблеми, обговоренні рішень
	Прийняття рішень	Виконання завдань за заданими алгоритмами або зразками	Самостійний вибір стратегій вирішення проблем, аналіз і обґрунтування прийнятих рішень
	Комунікативна взаємодія	Переважно одностороння комунікація «викладач – здобувач»	Інтерактивна взаємодія між учасниками навчання: дискусії, робота в групах, спільне вирішення проблем
Компетентнісний	Міждисциплінарність	Навчання відбувається переважно в межах окремих дисциплін без інтеграції знань	Передбачає інтеграцію знань з різних дисциплін для розв'язання комплексних практичних завдань
	Формування професійних компетентностей	Основна увага приділяється засвоєнню знань і формуванню окремих умінь	Спрямовані на формування комплексних професійних та міждисциплінарних компетентностей
	Етичний та соціальний компонент	Розглядається епізодично або не є ключовим елементом навчання	Часто інтегрується у процес аналізу ситуацій через оцінювання наслідків прийнятих рішень

Досліджуючи особливості упровадження компетентнісного підходу в освітній процес нами було проведено опитування серед магістрантів спеціальностей: “Комп’ютерні науки”, “Середня освіта (Інформатика)”, “Середня освіта (фізика та астрономія)” щодо виявлення рівня обізнаності інтерактивних технологій навчання (рис. 2), досвіду застосування кейс-методу (рис. 3), доцільності використання та формування компетентностей кейс-методом (рис. 4).

Поняття «кейс-метод» Вам знайоме (Кейс-метод (case study) – інтерактивна технологія навчання, яка побудована на основі аналізу реальних або змодельованих ситуацій)
26 відповідей

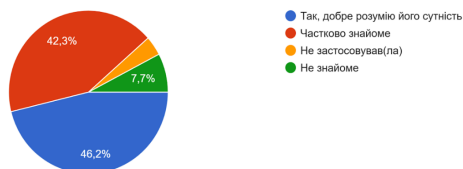

Рис. 2. Діаграма виявлення рівня обізнаності інтерактивних технологій навчання

Оцініть доцільність використання кейс-методу у Вашій освітній програмі За шкалою від 1 до 5 (1 - недоцільно, 2 - скоріше недоцільно, 3 - важко відповісти, 4 - скоріше доцільно, 5 - доцільно)
26 відповідей

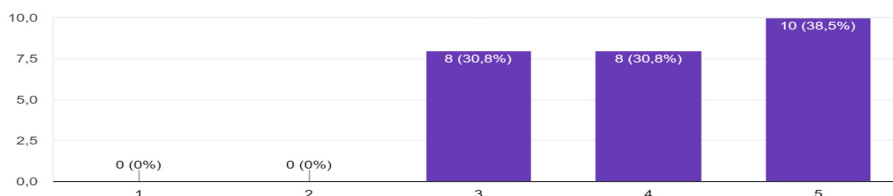

Рис. 4. Діаграма доцільності застосування кейс-методу у процесі навчання магістрантів

Водночас результати оцінювання доцільності використання кейс-методу засвідчили позитивне ставлення здобувачів до цієї педагогічної технології: жоден із респондентів не обрав варіанти «недоцільно» або «скоріше недоцільно», а близько 70 % опитаних відзначили доцільність його застосування у процесі навчання (рис. 4). Отримані дані підтверджують актуальність та перспективність подальшого впровадження кейс-методу в освітній процес, зокрема як інструменту формування міждисциплінарних компетентностей майбутніх фахівців.

Чи використовувався(ється) кейс-метод у процесі Вашого навчання?
26 відповідей

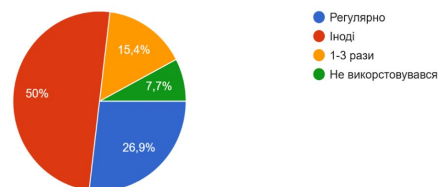

Рис. 3. Діаграма досвіду застосування кейс-методу

Також у своїх відповідях здобувачами було зазначено перелік дисциплін (інформатика, комп’ютерний зір, менеджмент, програмування, інформаційні технології, методика викладання інформатики, фізика) в яких саме вони стикалися з кейс-методом. Це підтверджує міждисциплінарний характер застосування кейс-методу та його потенціал для інтеграції теоретичних знань із практичними професійними ситуаціями.

Аналіз результатів опитування щодо труднощів, які виникають у здобувачів під час участі в кейс-грі, свідчить про наявність певних організаційних та когнітивних викликів у процесі виконання кейсових завдань. Серед основних труднощів здобувачів вищої освіти у процесі участі в кейс-методі відзначають складність завдань, недостатню обізнаність, труднощі роботи в команді, нечіткість інструкцій викладача та обмеженість у часі (рис. 5).

Отримані результати опитування підтверджують, що використання кейс-методів позитивно впливають на формування компетентностей, сприя-

ють розвитку аналітичного мислення, комунікативних умінь та навичок колективної роботи. Таким чином, участь у кейс-грі, попри наявність певних складнощів,

виступає ефективним інструментом формування професійних і міждисциплінарних компетентностей здобувачів.

Труднощі, які у вас виникали в процесі участі в кейс-методі?
26 відповідей

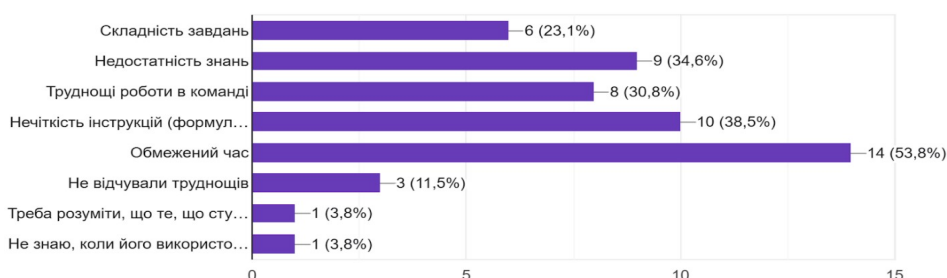

Рис. 5. Діаграма основних труднощів здобувачів у процесі участі в кейс-методі

Проведений аналіз можливостей упровадження кейс-методу у цифровому освітньому середовищі надає можливість виокремити певні дисципліни, у межах яких доцільним є їх поєднання та використання кейсових технологій. У таблиці 2 наведено

приклади міждисциплінарних зв'язків навчальних дисциплін, що забезпечать інтеграцію знань та будуть сприяти формуванню міждисциплінарних компетентностей у магістрантів.

Таблиця 2

Міждисциплінарні зв'язків дисциплін для упровадження кейс-методів для формування міждисциплінарної компетентності магістрантів у цифровому освітньому середовищі

Дисципліна	Зміст знань	Компетентності	Ролі у кейсі
Педагогіка	теорія навчання, оцінювання	комунікативна	викладач ІТ, адміністратор ЗВО, здобувач освіти
Інформаційні технології	обробка даних, LMS	інформаційно-цифрова	експерт з цифрових технологій, здобувач освіти
Математика / статистика	кореляції, моделі, аналіз даних	аналітико-логічна	аналітик даних, здобувач освіти
Психологія	мотивація, поведінка	соціальна	освітній психолог, здобувач освіти
Інформатика	мови програмування, цифрові технології	цифрова	аналітик даних, програміст, здобувач освіти
Фізика	моделювання фізичних процесів, принципи роботи технічних і цифрових пристроїв	природничо-аналітична	дослідник, інженер-аналітик, здобувач освіти
Право в ІТ / етика	захист даних, авторське право	етико-правова	експерт з етики, здобувач освіти

На етапі розроблення навчального кейсу визначаються його основні структурні компоненти: мета, представлення проблемної ситуації, очікувані результати навчання, методика виконання завдань та інше. Важливим є формулювання завдань кейсу, які спрямовані на аналіз конкретної освітньої проблеми.

Наступним кроком є добір релевантних інформаційних матеріалів та розроблення навчальних етапів, максимально наближених до реальних умов професійної діяльності. Зміст кейсу може охоплювати питання організації освітнього процесу, використання цифрових технологій у навчанні, аналіз освітніх даних, а також оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти. Особливу увагу доцільно приділяти: інтеграції знань із різних навчальних дисциплін (інформатики, фізики, інформаційних технологій, математичної статистики,

педагогіки), використанню цифрових інструментів аналізу даних.

На етапі впровадження кейсу в освітній процес передбачається організація групової роботи магістрантів, що включає обговорення поставлених завдань, пошук можливих варіантів вирішення проблеми та аналіз отриманих результатів. Такий формат роботи сприяє активізації навчальної діяльності здобувачів, розвитку комунікативних умінь та формуванню навичок командної взаємодії.

Завершальним етапом є презентація та захист результатів виконання кейсу, під час яких здійснюється рефлексивний аналіз отриманих результатів. Викладач та здобувачі освіти оцінюють ступінь досягнення поставлених цілей, ефективність командної взаємодії, обґрунтованість запропонованих

висновків та їх практичну доцільність у контексті освітньої діяльності.

Запропонована нами кейс-гра «Аналіз цифрового сліду здобувачів» має виражений міждисциплінарний характер, оскільки передбачає інтеграцію знань із педагогіки, цифрових технологій в освітньому процесі, методики викладання математики та інформатики у вищій школі. Аналіз цифрового сліду студентів передбачає не лише технічну обробку даних, але й їх інтерпретацію з позицій різних наукових підходів. Зокрема, математичні методи використовуються для виявлення закономірностей та кореляцій у навчальній активності студентів, психологічні підходи – для пояснення особливостей навчальної поведінки, педагогічні – для обґрунтування освітніх рішень і педагогічних інтервенцій, а управлінські – для прийняття стратегічних рішень щодо вдосконалення освітнього процесу.

Розглянемо приклад реалізації окремих елементів кейсу для здобувачів магістерського рівня на прикладі кейс-гри «Аналіз цифрового сліду здобувачів освіти».

1. Мета: формування у магістрантів міждисциплінарних компетентностей для аналізу цифрового сліду здобувачів, інтерпретації освітніх даних, прийняття педагогічно обґрунтованих рішень та усвідомлення етичних аспектів використання цифрових освітніх даних.

2. Учасники кейс-гри: магістранти педагогічних, технічних чи IT-спеціальностей.

3. Описання навчального кейсу (проблемна ситуація): у закладі вищої освіти спостерігається зниження успішності та мотивації здобувачів під час вивчення певних дисциплін. Адміністрація ЗВО ініціює аналіз цифрового сліду здобувачів однієї академічної групи для виявлення ризиків і вдосконалення освітнього процесу. Команді магістрантів пропонується здійснити комплексний аналіз цифрових освітніх даних та запропонувати педагогічно обґрунтовані рішення.

4. Ролі учасників: аналітик даних (математика + IT); педагог-аналітик; адміністратор ЗВО; здобувачі освіти.

5. Очікувані результати: після виконання кейсу магістранти повинні:

- аналізувати практико-орієнтовані дані;
- демонструвати критичне мислення та аналітичні навички;
- вміти інтегрувати знання з інформатики, математики та педагогіки;
- вміти працювати в команді за розподіленими ролями;

- інтегрувати IT- та педагогічні підходи.

6. Методика виконання завдань повинна базуватися на:

- розподілі ролей у командах;
- моделюванні процесів;
- створенні результативних таблиць;
- забезпеченні практико-орієнтований характеру підготовки магістрантів;
- підготовці висновків;
- презентації результатів групової роботи.

На початку проведення кейс-гри магістрантам пропонується обрати роль в кейсі (модератор-викладач надає перелік ролей) та відповідно вибраних ролей та запропонувати етапи.

Наведемо приклади етапів реалізації проведення кейс-гри:

- Етап 1. Аналітичний (робота з даними).
- Етап 2. Технічна інтерпретація.
- Етап 3. Педагогічна інтерпретація.
- Етап 4. Управлінський аналіз.
- Етап 5. Етико-правовий висновок.
- Етап 6. Презентація результатів.

Приклад фрагменту демонстрації реалізованого кейсу «Аналіз цифрового сліду здобувачів освіти». У таблиці 3 наведено вхідні дані до кейсу (система LMS фіксує кількість цифрових даних про активність здобувачів однієї з груп, а саме: кількість входів до системи; час роботи з матеріалами; виконані завдання; участь у форумах та результати тестування).

Група здобувачів розподіляється на команди випадковим чином або за бажанням з 4-6 осіб, у залежності від наповненості групи, де розподілено ролі:

- аналітик даних – виконує статистичний та математичний аналіз цифрового сліду, моделює закономірності поведінки здобувачів, інтерпретує технічні результати у контексті педагогічної діяльності;
- педагог-аналітик – інтерпретує цифрові дані з точки зору навчальної діяльності, визначає здобувачів групи ризику, пропонує педагогічні інтервенції;
- адміністратор ЗВО – оцінює освітній процес на рівні групи, приймає управлінські рішення, формує стратегічні кроки щодо підтримки здобувачів;
- здобувач(і) освіти – висловлюють позицію здобувачів щодо аналізованих даних, коментують педагогічні рішення, критично оцінюють справедливість і прозорість автоматизованого оцінювання.

Таблиця 3

Вхідні дані кейсу

Здобувач	Входи в LMS	Виконані завдання (%)	Час роботи (год)	Участь у форумах	Підсумковий бал
Здобувач 1	35	90	18	активна	92
Здобувач 2	20	70	10	середня	75
Здобувач 3	40	50	20	низька	60
Здобувач 4	12	40	6	відсутня	55
Здобувач 5	30	80	15	активна	88

У таблиці 4 подано один з прикладів опрацьованих показників, який надає учасник команди – аналітик даних. Завдання цього учасника за допомогою будь якої мови програмування провести розрахунки показників та результати представити у вигляді таблиці.

У таблиці 5 подано приклад аналітичної інтерпретації, який надає учасник команди – педагог-аналітик. Завдання цього учасника відповідно підсумкового балу до рівня активності надати коротку аналітичну довідку.

Таблиця 4

Узагальнені показники опрацьованих даних таблиці 3

Показник	Значення
Середня кількість входів	27.4
Середній відсоток виконаних завдань	66 %
Середній час роботи	13.8 год
Середній підсумковий бал	74

Таблиця 5

Взаємозв'язок між активністю здобувачів та результатами навчання

Здобувач	Рівень активності в LMS	Підсумковий бал	Аналітична інтерпретація
Здобувач 1	високий	92	висока активність корелює з високою успішністю
Здобувач 2	середній	75	середня активність відповідає середнім результатам
Здобувач 3	високий	60	висока активність, але низька ефективність навчання
Здобувач 4	низький	55	низька активність і низька успішність
Здобувач 5	високий	88	активна участь сприяє високим результатам

Наступним кроком кейс-гри є те, що учасники команди – педагог-аналітик разом з адміністратором ЗВО представляють свої рекомендації (табл. 6).

Таблиця 6

Класифікація здобувачів освіти на основі цифрового сліду

Здобувач	Активність у LMS	Результат навчання	Тип навчальної поведінки	Рекомендації
Здобувач 1	висока	високий	успішний активний здобувач	Цифровий слід демонструє систематичну навчальну діяльність, регулярні входи в систему та активну взаємодію з навчальними матеріалами. Здобувач ефективно використовує ресурси LMS та демонструє високий рівень саморегуляції навчання. Доцільно залучати такого здобувача до групових проєктів, наставництва або фасилітації навчальних дискусій.
Здобувач 2	середня	середній	активний здобувач	Активність здобувача є достатньою для виконання навчальних вимог, проте аналіз цифрового сліду свідчить про нерегулярність використання навчальних ресурсів. Рекомендується стимулювати більш активну взаємодію з матеріалами курсу, зокрема через додаткові інтерактивні завдання або участь у дискусіях.
Здобувач 3	висока	середній / низький	активний, але з труднощами	Попри значну активність у LMS (часті входи та тривалий час роботи), результати навчання залишаються відносно низькими. Це свідчить про труднощі з розумінням матеріалу або неефективні навчальні стратегії. Доцільно провести додаткову консультацію, проаналізувати типові помилки та надати індивідуальні рекомендації щодо організації навчальної діяльності.
Здобувач 4	низька	низький	здобувач групи ризику	Аналіз цифрового сліду вказує на низьку частоту входів у систему та мінімальну взаємодію з навчальними матеріалами. Така поведінка корелюється з низькими результатами навчання. Рекомендується застосувати індивідуальний педагогічний супровід, з'ясування причин низької активності (мотиваційні, організаційні або технічні) та підтримку у виконанні завдань.
Здобувач 5	висока	високий	успішний активний здобувач	Цифровий слід характеризується стабільною активністю, своєчасним виконанням завдань і активною участю у навчальній взаємодії. Такий здобувач демонструє сформовані навички самостійного навчання та ефективно використовує цифрові освітні ресурси. Доцільно залучати до колективних навчальних активностей і проєктної роботи.

У результаті проведення кейс гри “Цифровий аналіз сліду здобувачів” у магістрантів формуються відповідно до заданої ролі компоненти міждисциплінарних компетентностей, зокрема: аналітико-математичний, цифрово-аналітичний, інтеграційний, педагогічно-аналітичний, методичний, рефлексивний, аналітичний, комунікативний.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Під час проведення дослідження обґрунтовано доцільність використання кейс-методу як ефективного педагогічного інструменту формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у цифровому освітньому середовищі. Встановлено, що застосування активних методів навчання сприяє інтеграції знань із різних дисциплін, а також

розвитку аналітичного, критичного та системного мислення здобувачів вищої освіти.

На основі проведеного аналізу визначено міждисциплінарні зв'язки навчальних дисциплін та окреслено рольову модель організації кейс-гри, у межах якої магістранти виконують функції аналітика даних, педагог-аналітика, адміністратора закладу вищої освіти, та здобувачів освіти. Такий підхід забезпечує моделювання реальних професійних ситуацій і сприяє формуванню здатності інтегрувати знання з різних наукових галузей для вирішення практико-орієнтованих завдань.

Отже, кейс-метод може розглядатися як ефективний інструмент формування міждисциплінарних компетентностей магістрантів у цифровому освітньому середовищі, оскільки забезпечує інте-

рацію знань, розвиток професійного мислення, здатність до аналізу даних і обґрунтування висновків.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням нових кейс-орієнтованих моделей навчання та їх експериментальною перевіркою у підготовці фахівців різних освітніх програм.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Bruce I. Gudmundsson. Decision-Forcing Cases. 2020. 12 p. URL: http://the-military-learning-library.343.s1.nabble.com/file/n256/Decision-Forcing_Cases_2020.pdf (дата звернення: 17.01.2026).
2. Uzorka A., Odebiyi O.A., Kalabuki K. Educational leadership in the digital age: navigating challenges and embracing opportunities. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*. 2025. Vol. 9. No. 1. P. 128–141. URL: <https://doi.org/10.46328/ijtes.605>
3. Гречановська О. В., Манглієва Т. Н. Сутність та використання кейс-методу в навчально-виховному процесі вищої школи. Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ. 22-24 березня 2017 р. Вінниця. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2064>. (дата звернення: 10.02.2026).
4. Желанова, В. В. Впровадження стратегії міждисциплінарності в сучасній вищій освіті. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. Випуск 1 (48). С. 477–480. ISSN 2524-0609
5. Одерій Д., Сергієнко О. Підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності засобами цифровізації. Педагогічний альманах. 2022. Вип. 30. № 3. URL: <https://doi.org/10.32453/pedzbimyk.v30i3.1211> (дата звернення: 11.03.2026).
6. Пастирська, І. Я. Міждисциплінарне навчання у вищій школі. Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. 2022. Випуск 48 (2). Одеса: Видавничий дім «Гельветика». С. 18–21. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.2.3>
7. Постова С., Опанасюк Н., Опанасюк А. Кейс-метод у цифровому освітньому середовищі: виклики та можливості. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Педагогічні науки. 2025. Випуск 1 (64). С. 18-24.
8. Розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників ЗП(П)ТО у системі післядипломної освіти: науково-методичний посібник / Ермоленко А.Б. та ін. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 101 с.
9. Русіна Н.Г. Використання кейс-методу у процесі навчання здобувачів закладів вищої освіти. Математична логіка та програмування. Досвід викладання. 2024-2025 навчальний рік: Збірник праць / За редакцією Т. В. Панченка, Н. Г. Русіної. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2025. С. 123-128. ISBN 978-617-554-506-5
10. Усатова І., Король Т., Ведмедюк А. Міждисциплінарний підхід у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки». 2024. Вип. № 1. С. 51–57. URL: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-1-51-57>

REFERENCES

1. Bruce, I. (2020). Gudmundsson. Decision-Forcing Cases. 12 p. URL: http://the-military-learning-library.343.s1.nabble.com/file/n256/Decision-Forcing_Cases_2020.pdf [in English]
2. Uzorka, A., Odebiyi, O.A., Kalabuki, K. (2025). Educational leadership in the digital age: navigating challenges and embracing opportunities. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*. Vol. 9. No. 1. P. 128–141. URL: <https://doi.org/10.46328/ijtes.605> [in English]
3. Hrechanovs'ka, O. V., Manhliyeva, T. N. (2017). Sutnist' ta vykorystannya keys-metodu v navchal'no-vykhovnomu protsesi vyshchoyi shkoly. *Materialy XLVI*

naukovo-tekhnichnoyi konferentsiyi pidrozdiliv VNTU [The essence and use of the case method in the educational process of higher education. Materials of the XLVI scientific and technical conference of VNTU divisions]. 22-24 bereznya 2017 r. Vinnytsya. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2064> [in Ukrainian]

4. Zhelanova, V. V. (2021). Vprovadzheniya stratehiyi mizhdystsyplinarnosti v suchasniy vyshchiy osviti [Implementation of the strategy of interdisciplinarity in modern higher education]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: «Pedahohika. Sotsial'na robota»*. Vypusk 1 (48). S. 477–480. [in Ukrainian]
5. Oderiy, D., Serhiyenko, O. (2022). Pidhotovka maybutnikh pedahohiv do profesiynoyi diyal'nosti zasobamy tsyfrovizatsiyi [Preparing future teachers for professional activity by means of digitalization]. *Pedahohichnyy al'manakh*. Vyp. 30. № 3. URL: <https://doi.org/10.32453/pedzbimyk.v30i3.1211>. [in Ukrainian]
6. Pastyrs'ka, I. (2022). Mizhdystsyplinarne navchannya u vyshchiy shkoli [Interdisciplinary study in higher education]. *Innovatsiyana pedahohika. Naukovyy zhurnal*. Vypusk 48 (2). Odessa: Vydavnychyy dim «Hel'vetyka». S. 18–21. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.2.3> [in Ukrainian]
7. Postova, S., Opanasyuk, N., Opanasyuk, A. (2025). Keys-metod u tsyfrovomu osviti'nomu seredovysshchi: vyklyky ta mozhylyvosti [Case method in the digital educational environment: challenges and opportunities]. *Naukovi pratsi Mizhrehional'noyi akademiyi upravlinnya personalom. Pedahohichni nauky*. Vypusk 1 (64). S. 18-24. [in Ukrainian]
8. Yermolenko, A. (2021). Rozvytok naukovometodychnoyi kompetentnosti pedahohichnykh pratsivnykiv ZP(PT)O u systemi pilyadyplomnoyi osvity: naukovometodychnyy posibnyk [Development of scientific and methodological competence of pedagogical workers of vocational (VET) education in the postgraduate education system: scientific and methodological manual]. Yermolenko A. ta in. Bila Tserkva: BINPO DZVO «UMO» NAPN Ukrainy. 101 s. [in Ukrainian]
9. Rusina, N. (2025). Vykorystannya keys-metodu u protsesi navchannya zdobuvachiv zakladiv vyshchoyi osvity [Using the case method in the process of teaching applicants to higher education institutions]. *Matematychna lohika ta prohramuvannya. Dosvid vykladannya*. 2024-2025 navchal'nyy rik: Zbirnyk prats' / Za redaktsiyeyu T. V. Panchenka, N. H. Rusinoyi. Odessa: Vydavnychyy dim «Hel'vetyka». S. 123-128. [in Ukrainian]
10. Usatova, I., Korol', T., Vedmedyuk, A. (2024). Mizhdystsyplinarnyy pidkhid u profesiyniy pidhotovtsi maybutnikh fakhivtsiv [Interdisciplinary approach in professional training of future specialists]. *Visnyk Cherkas'koho natsional'noho universytetu imeni Bohdana Khmel'nyts'koho*. Seriya: «Pedahohichni nauky». Vyp. № 1. S. 51–57. URL: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-1-51-57>. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

РОМАНЕНКО Тетяна – доктор педагогічних наук, професор кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Наукові інтереси: методика навчання технічних дисциплін і фізики у закладах вищої освіти, впровадження інноваційних педагогічних технологій та цифрових інструментів у навчальний процес, формування професійних, дослідницьких і предметних компетентностей здобувачів освіти, інтеграція міждисциплінарних знань.

РУСІНА Наталія – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та технології програмування Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукові інтереси: методика навчання математик та інформатики у закладах вищої освіти, професійна підготовка фахівців IT галузі, формування інформатичних компетентностей, розробка інформаційних систем для

дистанційного навчання, тестовий інструментарій, дослідження методів специфікації та верифікації програмних систем.

КУЛИК Людмила – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Наукові інтереси: формування та розвиток фахових компетентностей майбутніх учителів фізики та інформатики.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

ROMANENKO Tetiana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Automation and Computer-Integrated Technologies at Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy.

Scientific interests: methodology of teaching technical disciplines and physics in higher education institutions, implementation of innovative pedagogical technologies and digital tools in the educational process, development of professional, research, and subject-specific competencies of students, and integration of interdisciplinary knowledge.

RUSINA Nataliia – PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Theory and Technology of Programming at Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Scientific interests: methodology of teaching mathematics and computer science in higher education institutions, professional training of IT specialists, development of informatics competencies, design of information systems for distance learning, testing tools, and research of methods for specification and verification of software systems.

KULYK Liudmyla – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Physics Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

Scientific interests: formation and development of professional competencies of future teachers of physics and computer science.

*Стаття надійшла до редакції 04.03.2026 р.
Стаття прийнята до друку 18.03.2026 р.*

УДК 78:005.3:334.72

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-73-78

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

КРИШТАНОВИЧ Світлана –

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки та психології
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2147-9028>
e-mail: skrischtanovich@gmail.com

ПАВЛЕНЧИК Наталія –

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та менеджменту
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6164-5644>
e-mail: pavlinova75@gmail.com

ГУЦУЛЯК Вікторія –

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського
ORCID : <https://orcid.org/0000-0002-4814-4674>
e-mail: Lvpavot@gmail.com

**РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА
В СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У статті досліджується роль менеджера у розвитку підприємництва в соціокультурній сфері закладів вищої освіти. Актуальність теми зумовлена сучасними трансформаціями системи вищої освіти, які передбачають посилення підприємницької функції університетів, розвиток інноваційного середовища та активізацію соціокультурних ініціатив студентської молоді. У цьому контексті університети дедалі частіше виступають як центри формування підприємницьких екосистем, що поєднують освітню, наукову та соціальну діяльність. Метою статті є теоретичне обґрунтування ролі менеджера у розвитку підприємництва в соціокультурній сфері університетського середовища та визначення управлінських механізмів підтримки підприємницьких ініціатив у закладах вищої освіти. У результаті дослідження визначено, що соціокультурна сфера університету виступає важливим середовищем формування підприємницьких компетентностей студентів та розвитку соціального підприємництва. Показано, що ефективність розвитку підприємницьких ініціатив у цій сфері значною мірою залежить від управлінської діяльності менеджерів, які координують соціокультурні проекти, забезпечують взаємодію між університетом, бізнесом і громадськими організаціями, а також сприяють формуванню підприємницької культури університету. Обґрунтовано, що ключовими механізмами розвитку підприємництва у соціокультурній сфері є інтеграція підприємницької освіти у навчальний процес, створення організаційної інфраструктури підтримки інноваційних ініціатив, розвиток партнерства з бізнесом та громадським сектором, а також впровадження сучасних управлінських підходів у діяльність університету. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів у діяльності закладів вищої освіти, зокрема при розробленні освітніх програм з менеджменту соціокультурної діяльності, організації соціокультурних проектів та формуванні підприємницького середовища університету.

Ключові слова: менеджер, підприємництво, соціокультурна сфера, вища освіта, підприємницький університет, підприємницька культура, соціальне підприємництво.